

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การจัดการเรียนการสอนสองผลัด.

การเพิ่มปริมาณของนักเรียนโดยไม่เพิ่มอาคารสถานที่ อาจทำได้หลายวิธี วิธีที่หนึ่ง โดยการบรรจุนักเรียนเข้าห้องเป็นจำนวนสูงกว่าเกณฑ์ปกติ เช่น เกณฑ์ปกติกำหนดให้บรรจุนักเรียน 45 คนต่อ 1 ห้อง ก็อาจบรรจุนักเรียน 50 – 60 คนต่อ 1 ห้อง วิธีนี้สามารถรับนักเรียนเพิ่มได้ประมาณร้อยละ 10 วิธีที่สอง โดยการจัดชั้นหมุนเวียน คือ จัดห้องเรียนประจำวิชาแล้วให้นักเรียนผลัดเปลี่ยนกันเข้าเรียนตามตารางสอนที่กำหนด วิธีนี้สามารถรับนักเรียนเพิ่มได้ประมาณร้อยละ 7 วิธีที่สามโดยการจัดชั้นเหลื่อมเวลา คือ จัดให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเข้าเรียนและเลิกเรียนไม่พร้อมกัน อาจทำได้ทั้งภายใน 1 วัน ภายในสัปดาห์โดยกำหนดวันหยุดประจำสัปดาห์ของแต่ละกลุ่มต่างกันไป และภายในภาคเรียน โดยกำหนดช่วงปิดภาคเรียนไม่พร้อมกัน จัดเหลื่อมเวลาภายในวันสามารถรับนักเรียนเพิ่มได้ประมาณร้อยละ 25 ถ้าจัดเหลื่อม ภาคเรียนสามารถรับนักเรียนเพิ่มได้ประมาณร้อยละ 33-50 แต่วิธีที่สามารถรับนักเรียนเพิ่มได้มากที่สุดถึงเท่าตัว ก็คือการจัดชั้น 2 ผลัด¹

การจัดการเรียนการสอนสองผลัด มีตัวแปรที่สำคัญ 3 ประการคือ การแบ่งกลุ่มนักเรียนเข้าผลัด การสลับผลัด และการแบ่งเวลาเรียน

---

¹ คณะกรรมการโครงการเปิดเรียน 2 ผลัด, กรมสามัญศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ, "คู่มือการจัดโรงเรียนแบบ 2 ผลัด," พฤษภาคม 2517, (อัครดาเนาะ).

การแบ่งกลุ่มนักเรียนเข้าผลัด

การแบ่งกลุ่มนักเรียนเข้าผลัด มี 2 แบบคือ

1. ระดับเดียวกันอยู่ผลัดเดียวกัน เช่น นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทุกคนเรียนผลัดเช้า ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 ทุกคนเรียนผลัดบ่าย เป็นต้น
2. ระดับเดียวกันอยู่ทั้งสองผลัด เช่น นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ครึ่งหนึ่งเรียนผลัดเช้า อีกครึ่งหนึ่งเรียนผลัดบ่าย เป็นอย่างนี้ทุกระดับชั้น

การสลับผลัด

การแบ่งนักเรียนเป็นรอบเช้า และบ่ายอย่างถาวรนั้น ก่อให้เกิดปัญหาค้นการปกครองมาก เพราะก่อให้เกิดความรู้สึกแบ่งแยกทำให้เกิดการวิวาทมอญ ๆ ดังนั้นการสลับผลัด จะทำให้ความรู้สึกแบ่งแยกมีน้อย การสลับผลัดอาจทำได้ 3 แบบคือ

1. แบบประจำผลัดตลอดทั้งปี คือให้นักเรียนที่เรียนผลัดเช้าหรือผลัดบ่าย เรียนอยู่ผลัดนั้นตลอดทั้งปีการศึกษา
2. แบบสลับผลัดเป็นภาค คือจัดให้นักเรียนกลุ่มที่เรียนผลัดเช้าในภาคเรียนแรก เรียนผลัดบ่ายในภาคเรียนที่สอง และกลุ่มที่เรียนแรก เรียนผลัดเช้าในภาคเรียนที่สอง
3. แบบสลับผลัดกันในสัปดาห์ คือจัดให้นักเรียนกลุ่มหนึ่งเรียนผลัดเช้า 3 วัน ผลัดบ่าย 3 วัน ในแต่ละสัปดาห์ และอีกกลุ่มหนึ่งเรียนผลัดบ่าย 3 วัน เช้า 3 วันในแต่ละสัปดาห์สลับกับกลุ่มแรก

การแบ่งเวลาเรียน

การแบ่งเวลาเรียนอาจจัดได้ 3 แบบคือ

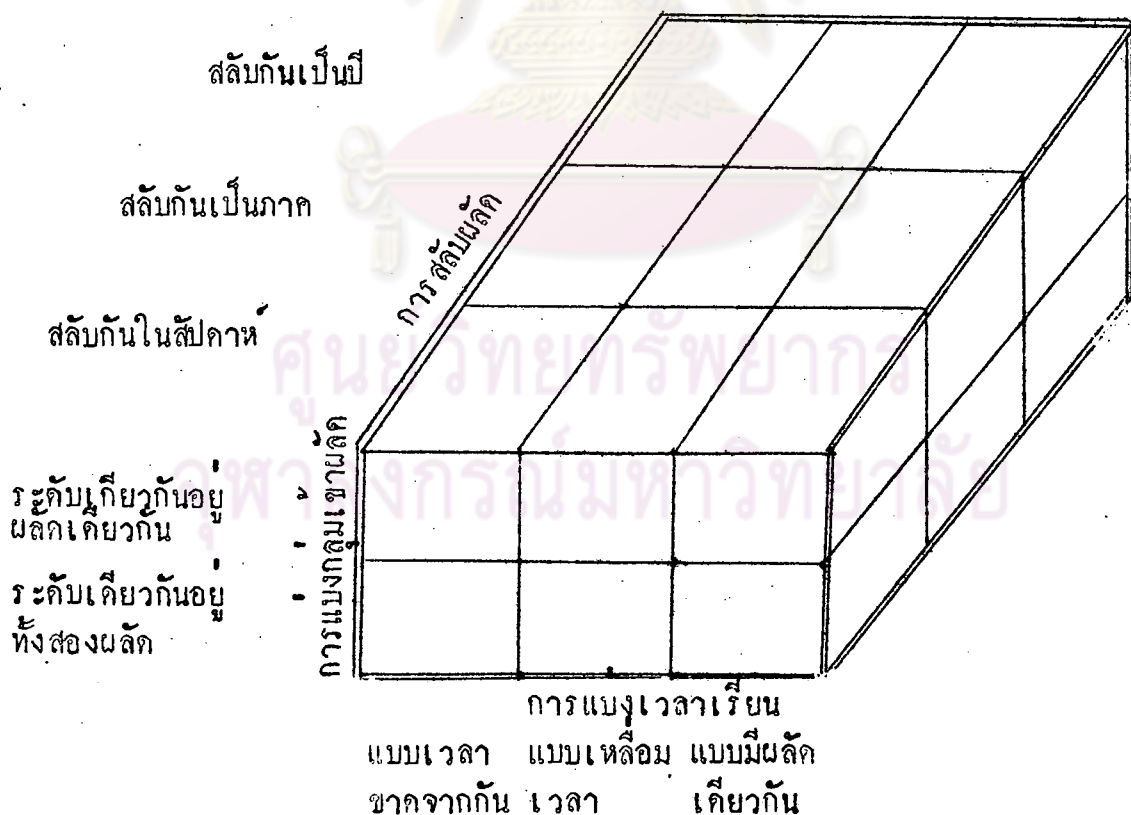
1. แบ่งเวลาชากจากกัน คือจัดให้ผลัดบ่ายเข้าเรียนหลังจากผลัดเช้าเลิกเรียนแล้ว เช่น ผลัดเช้าเรียนระหว่างเวลา 7.15 - 12.00 น. ผลัดบ่ายเข้าเรียนระหว่าง 12.15 - 17.15 น. เรียนสัปดาห์ละ 6 วัน จันทร์ถึงเสาร์

2. แบ่งเวลาให้เหลื่อมกัน คือจัดให้ผลัดบายเข้าเรียนในขณะที่ผลัดเข้าเรียน อยู่ในช่วงท้าย เช่นผลัดเข้าเรียนระหว่าง เวลา 7.30 - 13.20 น. ผลัดบายเข้าเรียน ระหว่างเวลา 11.10 - 17.00 น. ถ้าเวลาเหลื่อมกันน้อยก็เรียนสัปดาห์ละ 6 วัน ถ้า เวลาเหลื่อมกันมากก็อาจเรียนสัปดาห์ละ 5 วัน การจัดเวลาให้เหลื่อมกันนี้จะช่วยให้ผลัดเข้า เข้าเรียนสาย ผลัดบายเลิกเรียนได้เร็วขึ้น

3. ให้บางระดับเรียนแบบผลัดเคี้ยวตามปกติ เช่น จัดนักเรียนเป็นผลัดเข้า ผลัดบาย แต่ละระดับก็จะมีนักเรียนบางระดับอาจเป็นชั้นมัธยมศึกษาปีที่สาม หรือชั้นมัธยม ศึกษาปีที่ 5 เรียนเหมือนมีผลัดเคี้ยว คือเรียนระหว่างเวลา 9.00 - 16.00 น. เป็นต้น

รูปแบบของการจัดการเรียนการสอนสองผลัด แสดงไว้ด้วยแผนภูมิ 3 มิติดังนี้

แผนภูมิที่ 1 รูปแบบการจัดการเรียนการสอนสองผลัด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เวลาว่างของนักเรียน

การใช้เวลาว่างของนักเรียนสองผลึก ยังไม่มีใครทำการวิจัยมาก่อน แต่มีเอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับการใช้เวลา และเวลาว่างของนักเรียนที่พอเป็นแนวทางในการศึกษาค้างนี้

วัน สิ้นซัสอะก¹ ได้สำรวจการใช้เวลาว่างของนักเรียนในโรงเรียนวิสามนัญศึกษา และอาชีวศึกษา ในจังหวัดพระนครและธนบุรี ในปี 2505 โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชายและหญิงเท่า ๆ กันจำนวน 500 คน พบว่านักเรียนที่มีคามารคามี่ฐานะทางเศรษฐกิจดี ใช้เวลาทำงานอดิเรก หาคำความรู้เพิ่มเติม ฟังวิทยุ คุโทรทัศน์ อ่านหนังสือหาความเพลิดเพลินมากกว่านักเรียนที่มีบิคามารคามี่ฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี เพราะนักเรียนเหล่านี้ต้องช่วยทำงานบ้าน หารายได้พิเศษช่วยครอบครัว นักเรียนในโรงเรียนวิสามนัญศึกษา ใช้เวลาในการหาความรู้เพิ่มเติมจากห้องสมุด ฟังวิทยุ คุโทรทัศน์ อ่านหนังสือหาความเพลิดเพลินมากกว่านักเรียนอาชีวศึกษา แต่ใช้เวลาหารายได้พิเศษน้อยกว่านักเรียนอาชีวศึกษา นักเรียนหญิงใช้เวลาทำงานอดิเรก หาคำความรู้เพิ่มเติม ฟังวิทยุ และอ่านหนังสือหาความเพลิดเพลินมากกว่านักเรียนชาย

วีระ บุญยะกาญจน และคณะ² ได้สำรวจการใช้เวลาว่างของนักเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนสาธิตพิบูลบำเพ็ญ วิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสน ชลบุรี ทั้งหมดในปี

¹วัน สิ้นซัสอะก, "การสำรวจการใช้เวลาว่างของนักเรียนในโรงเรียนวิสามนัญและอาชีวศึกษา ในจังหวัดพระนครและธนบุรี" (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต แผนกจิตวิทยาพัฒนาการ วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2505).

²วีระ บุญยะกาญจน, และคณะ, "การใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนสาธิตพิบูลบำเพ็ญ วิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสน ชลบุรี," วารสารวิจัยการศึกษา. 2 (พฤษภาคม - สิงหาคม, 2507) : 1-18.

พ.ศ. 2506 เพื่อชี้ให้บุคคลที่รับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน ให้ความสนใจสอดคล้องกับการใช้เวลาว่างของนักเรียน พบว่า นักเรียนหญิงใช้เวลาว่างเกี่ยวกับการเรียนมากกว่านักเรียนชาย แต่นักเรียนหญิงใช้ห้องสมุดน้อยกว่านักเรียนชายเล็กน้อย นักเรียนชายใช้เวลาทำงานหารายได้พิเศษมากกว่านักเรียนหญิง นักเรียนในชั้นสูงใช้ห้องสมุด ทำงานหารายได้พิเศษ มากกว่านักเรียนในชั้นที่ต่ำกว่า

เสาวณี สุขตระกูลเวช¹ ได้สำรวจการใช้เวลาว่างของนักเรียนโรงเรียนวิมุติยาราม ซึ่งเป็นโรงเรียนที่สอนสองภาค ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เมื่อปี พ.ศ. 2519 พบว่า นักเรียนส่วนมากมีเวลาว่างวันละ 3-4 ชั่วโมง นักเรียนใช้เวลาว่างก่อนไปโรงเรียนด้วยการฟังวิทยุ และทำการบ้าน ส่วนเวลาว่างตอนพักกลางวัน และหลังเลิกเรียนที่โรงเรียน นักเรียนส่วนใหญ่ใช้เวลาอยู่กับเพื่อน ซึ่งสอดคล้องกับผลการสำรวจการใช้เวลาว่างของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนสาธิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่รัชนา กาญจนะวนิชย์² ได้ทำการสำรวจในปี พ.ศ. 2511 พบว่า นักเรียนมีเวลาว่างเฉลี่ยประมาณวันละ 1-2 ชั่วโมง เวลาว่างระหว่างการเรียน นักเรียนใช้ไปในการพูดคุยกับเพื่อนมากที่สุด รองลงมา คือ ทบทวนบทเรียน ส่วนเวลาว่างที่บ้านจะช่วยผู้ปกครองทำงานบ้านเป็นอันดับแรก ทำการบ้าน ทบทวนบทเรียน และอ่านหนังสือพิมพ์ เป็นอันดับรองลงมา นักเรียนหญิงชอบใช้เวลาพูดคุยกับสมาชิกในครอบครัวมากกว่านักเรียนชาย แต่ชอบฟังวิทยุน้อยกว่านักเรียนชาย

¹เสาวณี สุขตระกูลเวช, "การใช้เวลาว่างของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนวิมุติยารามพิทยากร พ.ศ. 2519," (วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์บัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520).

²รัชนา กาญจนะวนิชย์, "การใช้เวลาว่างของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนสาธิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย," (วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์บัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2511).

นงลักษณ์ ประเสริฐธรรม¹ ได้สำรวจการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 4, 5 และ 6 ในปี พ.ศ.2502 โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง 760 คน จาก 7 โรงเรียนในเขตจังหวัดพระนครและธนบุรี พบว่าทั้งนักเรียนชายและหญิง ใช้เวลาว่าง ศึกษาศาสตร์ โทรทัศน์ และฟังวิทยุมากที่สุด รองลงมาคือ ทบทวนบทเรียน ซึ่งได้ผลเช่นเดียวกับ การสำรวจการใช้เวลาว่างของนักเรียนอาชีวศึกษาในจังหวัดพระนครที่ ประสิทธิ์ ชุมพรเกรียงไกร² สำรวจในปี พ.ศ.2505 พบว่านักเรียนส่วนมากใช้เวลาว่างในการ ศึกษาศาสตร์ โทรทัศน์ และฟังวิทยุ เป็นอันดับแรก รองลงไปคือ ใช้เวลาว่างในร้านความ สนุกเพลิดเพลิน และเล่นกีฬากลางแจ้ง

รัตนา แจ่มไพฑูรย์³ ได้สำรวจการใช้เวลาว่างของนักศึกษาพยาบาลโรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี ปีการศึกษา 2515 โดยใช้แบบสอบถามรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษา พยาบาลชั้นปีที่ 1, 2 และ 3 ทุกคนจำนวน 178 คน พบว่าในเวลาว่างระหว่างชั่วโมงที่ เรียน นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้เวลาไปในการสนทนากับเพื่อน รองลงไปคือ ช็อปปิ้งประทาน และทบทวนวิชาที่เรียน ในวันหยุดนักศึกษามาก่อนใหญ่อยู่ในหอพัก งานอดิเรกที่ชอบคือการ ท่องเที่ยว รองลงไปคือ ทำการฝีมือ ซึ่งผลการศึกษานี้ตรงกับผลการสำรวจการใช้เวลา

¹นงลักษณ์ ประเสริฐธรรม, "การสำรวจการใช้เวลาว่างของนักเรียนมัธยมปีที่ 4, 5, 6" (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2502).

²ประสิทธิ์ ชุมพรเกรียงไกร, "การสำรวจการใช้เวลาว่างของนักเรียนอาชีวศึกษา ในจังหวัดพระนคร," (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2505).

³รัตนา แจ่มไพฑูรย์, "การสำรวจการใช้เวลาว่างของนักศึกษาพยาบาลรามาธิบดี ปีการศึกษา 2515," (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515).

ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดร้อยเอ็ด โดย ประทิน สุภาพ¹ และการสำรวจการใช้เวลาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมแบบประสม ปีการศึกษา 2514 ในจังหวัดพระนคร โดย มัทรี จันทรล่อ² ที่พบว่านักเรียนใช้เวลาว่างที่โรงเรียน พักคุยหยอกล้อกับเพื่อนมากที่สุด รองลงไปคือทำการบ้านและดูตำราเรียน หลังเลิกเรียน แล้วนักเรียนส่วนใหญ่กลับบ้านทันที นอกจากนี้ มัทรี จันทรล่อ ได้พบว่าในตอนเช้าก่อนมาโรงเรียน นักเรียนชายอ่านหนังสือพิมพ์มากกว่านักเรียนหญิง แต่นักเรียนหญิงทบทวนบทเรียน และทำการบ้านมากกว่านักเรียนชาย ในวันหยุดโดยเฉลี่ยแล้ว นักเรียนหญิงดูหนังสือมากกว่านักเรียนชาย นักเรียนที่ไม่ได้ทำอะไรเลยในเวลาว่างส่วนมากเป็นนักเรียนชาย โดยสรุปแล้วนักเรียนชายและหญิงใช้เวลาไม่แตกต่างกันมากนัก

ในปี พ.ศ. 2506 พิสมัย ปโชติการ³ ได้สำรวจการใช้เวลาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยสุ่มตัวอย่างแบบแยกประเภท จัดโรงเรียนออกเป็น โรงเรียนรัฐบาล โรงเรียนราษฎร์ แล้วแยกเป็นโรงเรียนชาย โรงเรียนหญิง และโรงเรียนสหศึกษา สุ่มโรงเรียนทั้งหมด 17 แห่ง แล้วสุ่มตัวอย่างประชากรจำนวน 662 คน เป็นชาย 315 คน หญิง 347 คน ผลจากการศึกษาพบว่า การใช้เวลาของนักเรียนชายและหญิงไม่แตกต่างกัน

---

¹ประทิน สุภาพ, "การสำรวจการใช้เวลาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดร้อยเอ็ด" (วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์บัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2508).

²มัทรี จันทรล่อ, "การสำรวจการใช้เวลาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมแบบประสม ปีการศึกษา 2514 ในจังหวัดพระนคร" (วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์-บัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514).

³พิสมัย ปโชติการ, "การสำรวจการใช้เวลาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5" (วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์บัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2506)

กันมากนัก นักเรียนส่วนใหญ่ทั้งชายและหญิงใช้เวลาว่างอ่านหนังสือ ฟังเพลง คุุโทรทัศน์ และทำงานอดิเรก ซึ่งผลการวิจัยนี้ตรงกับผลการสำรวจการใช้เวลาของนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง ของวิทยาลัยครูในจังหวัดพระนครและธนบุรี ซึ่ง สุมณ อ้นไชยะ¹ สำรวจจากวิทยาลัยครู 4 แห่ง จากกลุ่มตัวอย่าง 463 คน เป็นชาย 181 คน หญิง 284 คน ซึ่งพบว่านักศึกษาชายและหญิงใช้เวลาไม่แตกต่างกัน และใช้เวลาว่างเข้าห้องสมุดมากที่สุด รองลงไปคือ พุคคุยกัน ทำการบ้าน และทบทวนบทเรียน

เฮอรลอค (Hurlock)² ได้กล่าวถึงการใช้เวลาเพื่อการพักผ่อนของเด็ก พร้อมทั้งรวบรวมผลการศึกษาค้นคว้าของบุคคลอื่นไว้ในหนังสือ Adolescent Development ว่า เมื่อเด็กมีอายุมากขึ้น ความสนใจในกิจกรรมจะลดลง เช่น กิจกรรมการเล่นซอหนา เด็กอายุ 12.5 ปี เล่นซอหนาร้อยละ 64 เด็กอายุ 14.5 ปี เล่นซอหนาร้อยละ 22 เด็กอายุ 16.5 ปี เล่นซอหนาลดลงเหลือเพียงร้อยละ 4 เท่านั้น พาร์ทริจ (Partridge) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมการเล่นของเด็กชายอายุ 12-15 ปี ที่อาศัยอยู่ในนครนิวยอร์ก ในปี ค.ศ. 1938 พบว่า กิจกรรมการเล่นที่ไม่เป็นสาระ เช่น การวิ่งไล่จับ จะลดลงตามอายุที่เพิ่มขึ้น เด็กจะมีกิจกรรมเกี่ยวกับการสะสมสิ่งของ การประดิษฐ์ของใช้มาแทน พาร์ทริจ ได้ให้เหตุผลที่เป็นเช่นนั้น เพราะว่า เมื่อเด็กโตขึ้นจะมีเวลาว่างลดลงทำให้โอกาสที่จะกระทำกิจกรรมบางอย่างหมดไป ซึ่งผลจากการศึกษาของวิตตี้ (Witty) ในปี ค.ศ. 1942 ก็ได้ผลเช่นเดียวกัน และยังได้ขอค้นพบ

¹ สุมณ อ้นไชยะ, "การสำรวจการใช้เวลาของนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง ของวิทยาลัยครูในจังหวัดพระนคร ปีการศึกษา 2507" (วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์บัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2507).

² Hurlock, E.R., Adolescent Development, (New York : McGraw-Hill Book Co., 1949), pp. 249-288.

อีกว่า เมื่อเด็กอายุมากขึ้น จำนวนกิจกรรมที่ทำจะลดลง เช่น เด็กอายุ 7.5 ปี มีกิจกรรมที่กระทำ 27 อย่าง เด็กอายุ 11.5 ปี มีกิจกรรมที่กระทำ 21 อย่าง เด็กอายุ 16.5 ปี จะมีกิจกรรมที่กระทำเหลือเพียง 13 อย่าง

เซอร์ลอค ได้กล่าวถึงผลการสำรวจเด็กมัธยมศึกษาตอนปลาย ของ ฮิกส์ และ เฮย์ (Hicks and Hayes) ในปี ค.ศ. 1938 พบว่า ในวันที่ต้องไปโรงเรียนเด็กจะใช้เวลาที่อยู่บนบ้านในคานการฟังวิทยุ อ่านหนังสือ และศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการเรียน ส่วนเวลาที่ออกไปนอกบ้าน มักจะไปหาเพื่อน ไปดูภาพยนตร์ ในกีฬา เด็กชายร้อยละ 42 เด็กหญิงร้อยละ 18 สนใจบาสเกตบอล เด็กชายร้อยละ 14 เด็กหญิงร้อยละ 17 สนใจการเล่นเทนนิส เด็กชายร้อยละ 53 สนใจการเล่นฟุตบอล ในขณะที่เด็กหญิงไม่สนใจการเล่นฟุตบอล ผลการศึกษาของเบลล์ (Bell) ในปี 1939 พบว่า เด็กหญิงใช้เวลาว่างไปในคานอ่านหนังสือมากที่สุด รองลงไป คือการทำงานอดิเรก ดูภาพยนตร์ เล่นกีฬา และฟังวิทยุ เด็กชายใช้เวลาว่างไปในคานเล่นกีฬามากที่สุด รองลงมาคือ อ่านหนังสือ ไปเที่ยวกับเพื่อน ดูภาพยนตร์ ทำงานอดิเรก และฟังวิทยุ ซัลเลนเจอร์ (Sullenger) ได้ทำการศึกษาเด็กเกรด 11 ในปี ค.ศ. 1938 พบว่า เด็กชายร้อยละ 91.6 เด็กหญิงร้อยละ 87.4 ไปดูการแข่งขันกีฬาของโรงเรียน พอขึ้นเกรด 12 เด็กชายร้อยละ 87.6 เด็กหญิงร้อยละ 84.6 ไปดูการแข่งขันกีฬาของโรงเรียน ในคานความแตกต่างระหว่างเพศ เด็กหญิงชอบกีฬาที่ไม่ต้องใช้กำลังมาก ตรงกันข้ามกับเด็กชายที่ชอบกีฬาที่ใช้กำลังมาก และความสนใจในเรื่องกีฬา เด็กหญิงมีความสนใจในเรื่องกีฬาลดลงเร็วกว่าเด็กชาย เด็กชายชอบที่จะไปดูกีฬามากกว่าเด็กหญิง

ในคานการอ่านหนังสือ และการฟังวิทยุ เซอร์ลอค ได้กล่าวถึงผลการศึกษาของเทอร์แมน และลิมา (Terman and Lima) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการอ่านหนังสือของเด็กในปี ค.ศ. 1927 พบว่า เด็กอายุ 12-13 ปี อ่านหนังสือเพื่อความเพลิดเพลินมากที่สุด และเมื่ออายุมากขึ้นเด็กจะหันมาอ่านหนังสือเพื่อความรู้ และจะอ่านเฉพาะเรื่องที่ตนสนใจมาก ๆ เช่น วรรณคดี ชีวประวัติ และเรื่องความรัก เด็กอายุ 11 ปี ชอบอ่านนิทาน นวนิยาย การผจญภัย และเรื่องลึกลับ เด็กชายชอบอ่านหนังสือเกี่ยวกับการประชัน

เด็กหญิงชอบอ่านเรื่องเกี่ยวกับชีวิตทั้งภายในบ้านและภายในโรงเรียน นอกจากนี้ก็มีเรื่องเกี่ยวกับสัตว์ เด็กอายุ 12 ปี ชอบอ่านเรื่องของบุคคลสำคัญ ของวีรบุรุษ จากการสำรวจ เด็กระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของ ฮิคส์ และเฮย์ พบว่า เด็กร้อยละ 11 ฟังวิทยุโดยเฉลี่ยมากกว่า 3 ชั่วโมง ในหนึ่งวัน เด็กร้อยละ 66 ฟังวิทยุวันละ 1 - 3 ชั่วโมง เด็กร้อยละ 23 ฟังวิทยุวันหนึ่งน้อยกว่า 1 ชั่วโมง รายการวิทยุที่เด็กชอบมากที่สุดคือ รายการทดลองขบขัน ละครเพลง และดนตรี

ผลการศึกษาเด็กเกรด 11 ของ ซัลเลนเบอร์ ในด้านการชมภาพยนตร์ พบว่า เด็กชายร้อยละ 42.20 เด็กหญิงร้อยละ 32 ชอบภาพยนตร์ประเภทลึกลับ เด็กชายร้อยละ 17.30 เด็กหญิงร้อยละ 6 ชอบภาพยนตร์ประเภทสงคราม เด็กชายร้อยละ 11.70 เด็กหญิงร้อยละ 8.70 ชอบภาพยนตร์ตลก และเด็กชายร้อยละ 4.2 เด็กหญิงร้อยละ 29.20 ชอบภาพยนตร์ประเภทความรัก

มัลม (Malm) ได้สรุปการใช้เวลาของเด็กนักเรียนว่า ในวันที่เด็กต้องไปโรงเรียน เด็กจะใช้เวลาเกี่ยวกับการเรียนเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ขณะที่อยู่บ้าน ส่วนใหญ่เด็กจะใช้เวลาไปในการเล่นกีฬา รองลงมาคือการอ่านหนังสือ ฟังวิทยุ เล่นดนตรี ส่งหนังสือพิมพ์ เด็กอายุ 16-18 ปี เด็กชายร้อยละ 59 เด็กหญิงร้อยละ 31 ใช้เวลาว่างในด้านการเล่นกีฬา เด็กหญิงเกือบทั้งหมดช่วยทำงานบ้านมีบางเด็กน้อยที่ไปทำงานหารายได้พิเศษ เด็กมากกว่าร้อยละ 90 ใช้เวลาฟังวิทยุสัปดาห์ละ 7-8 ชั่วโมง รายการที่ฟังส่วนใหญ่เป็นรายการเพลง รายการตลก รายการนักสืบ อาชญากรรม รายการมหัศจรรย์ และเรื่องลึกลับ เด็กชายร้อยละ 67 เด็กหญิงร้อยละ 72 ไปชมภาพยนตร์ 1-2 ครั้งต่อสัปดาห์ เด็กชายชอบภาพยนตร์ประเภทตลก การต่อสู้และเรื่องลึกลับ เด็กหญิงชอบเรื่องทดลองขบขัน เรื่องความรัก เรื่องลึกลับ เด็กวัยรุ่นตอนปลายใช้เวลาอ่านหนังสือพิมพ์ วารสาร หรืออ่านหนังสือเพื่อความเพลิดเพลินมากกว่าวันละครึ่งชั่วโมง

¹Malm Marguerite, Adolescence, (New York : McGraw-Hill Books Co., 1952).